

شیعیان کنیا

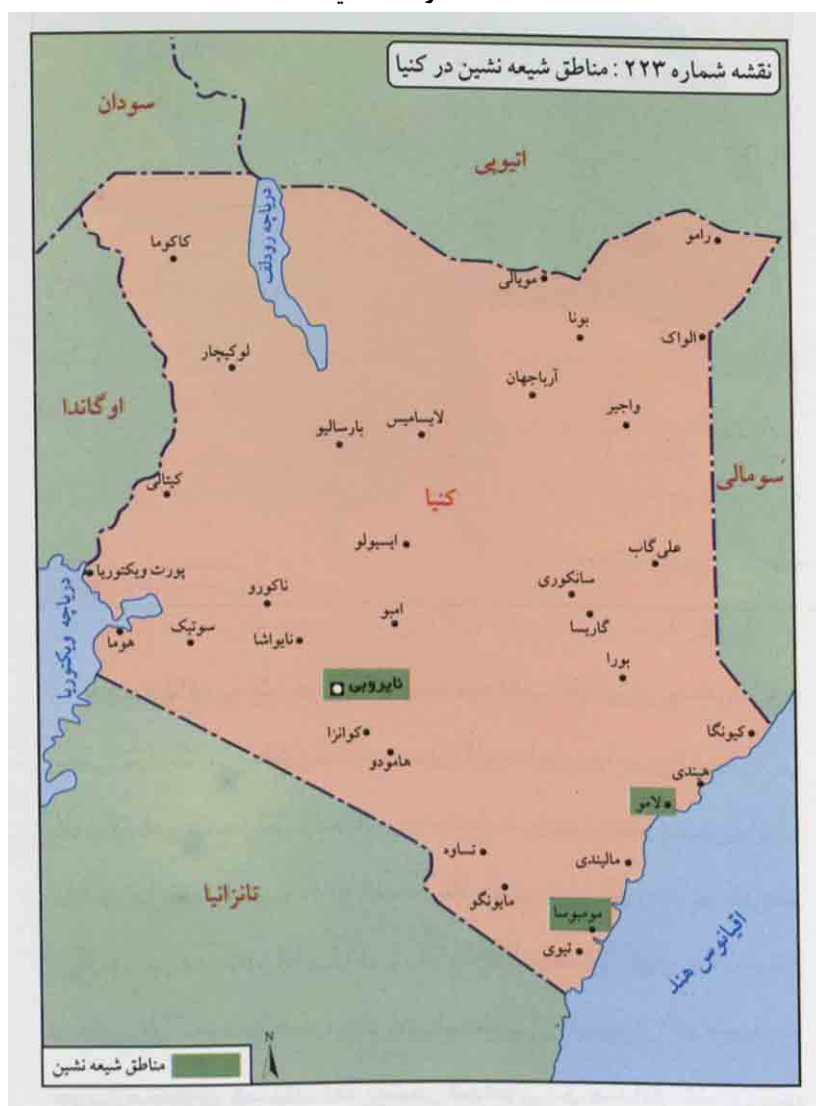
کنیا در شرق افریقا و درست روی خط استوا، بر اساس سرشماری سال ۲۰۰۰ دارای جمعیتی نزدیک به ۳۵ میلیون نفر بوده است. نایروبی پایتخت و مهمترین شهر کنیا است. این کشور دارای ملتی با نژادهای مختلف افریقایی، عرب، هندی و اروپایی است؛ اما بیشتر جمعیت کشور را سیاهان تشکیل می دهند که ترکیبی از چهل قبیله هستند، به طوری که نقش قبایل در بافت سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور بسیار مهم است.

کنیا از متحدین غرب و پایگاه مسیحیت در شرق آسیاست. نیمی از ساکنان کنیا مسیحی و حدود یک سوم مسلمان و عمدتاً سنی مذهب هستند که بیشتر در مناطق حاشیه ای کشور سکونت دارند. عده ای نیز بر ادیان بومی هستند. گفتنی است که اسلام در قرن پانزدهم هجری از طریق تجار مسلمان به این ناحیه نفوذ کرده است. این کشور لائیک اداره شده و ادیان آزادانه فعالیت دارند.

شیعیان یک اقلیت فعال در این کشور به شمار رفته و به چند گروه تقسیم می شوند: شیعیان محلی و بومی، خوجه های امامی، آقاخانی ها و بهره ها. شیعیان دوازده امامی در این کشور نزدیک به بیست هزار نفر برآورد می شوند. مسلمانان به طور عمده در مومباسا بزرگترین شهر بندری کنیا هستند، جایی که شیعیان خوجه نیز سکونت دارند. شماری از طوایف مختلف شیعه از جمله خوجه ها در نایروبی زندگی می کنند. شیعیان بهره در کنیادارای انسجام خاص خود بوده و به زبان سین الدوان صحبت می کنند که ترکیبی از گجراتی و عربی است. آنان پوشش و آرایش خاص خود را دارند، بیشتر درکنار یکدیگر زندگی می کنند و بسیار مقید به برپایی مراسم سنتی و مذهبی هستند.

شیعیان نایروبی نیز انسجام خوبی دارند و به طور معمول در ایام حج، کاروان هایی برای حج ترتیب می دهند. آنان دارای دو مسجد در نایروبی هستند.

نقشه شماره ۲۲۳: کنیا

مسجد شیعیان پاکرود در ابتدا متعلق به شیعیان خوجه بوده و با انتقال آنان به نقاط دیگر، هم اکنون متعلق به اعضای کمیته شیعیان بومی المهدی کنیا است. این مرکز که حدود ۷۰ خانواده و ۲۸۰ عضو دارد، جمعیت انصار المهدی نام دارد و به وسیله یکی از طلاب حوزه علمیه قم اداره می شود.

مجموعه جعفری کلوپ متعلق به شیعیان خوجه و شامل مراکز فرهنگی، تفریحی، مسجد و مدرسه است. یک مدرسه با نام مدرسه علمیه امیر المومنین (ع) در ماتوگا و شهر کواله قرار دارد. این حوزه علمیه دارای ۱۱۰ طلبه از برادران و ۴۵ طلبه از خواهران است. این مدرسه باتلاش شیخ عبدالله ناصر و آقای سهیل از شیعیان منطقه ایجاد شده است. مدرسه یاد شده در اجرای مراسم مذهبی و اعیاد فعال است و به طلاب شهریه می دهد. مسجد شیعیان خوجه ها در

مومباسا دارای نماز جماعت است و در حال حاضر امام آن یکی از طلاب تحصیل کرده قم است. در مراکز آموزشی آنان علاوه بر آموزش های عالی علمی، به آموزش های اجتماعی و مذهبی نیز توجه می شود. مدرسه سیفیه برهانیه از جمله مدارس خوجه هاست که در برخی کشورهای دیگر هم شعبه دارد. همچنین مرکز عالی الجامعة السیفیه به عنوان یکی از بهترین مراکز اسلامی شیعی جهان مشغول فعالیت است. شیعیان دارای تشکل هایی چون شورای عالی شیعیان خوجه اثنا عشری، هیئت اسلامی بلال کنیا، اتحادیه جوانان اثنا عشری، کمیته روز حسین نایروبی و مجمع جهانی اهل بیت (ع) و تعدادی انجمن فعال شیعی دیگر هستند.

شیعیان خوجه در کنیا بیش از ده هزار نفر بوده و دارای موقعیت اقتصادی و اجتماعی بسیار خوبی هستند. غالب آنان دارای شرکت های خصوصی واردات و صادرات، خدماتی، بانکی و مخابراتی و غیره هستند. آنان در هر شهری از شهرهای کنیا که زندگی می کنند، دارای مدارس ویژه، کلوپ های فرهنگی و ورزشی و مسجد هستند.

یکی از فعال ترین مراکز آموزشی شیعیان حوزه علمیه رسول اکرم (ص) با سرپرستی یک روحانی کوشای لبنانی با نام سید مرتضی مرتضی عاملی است که در منطقه ای به نام لانگاتا در حومه نایروبی واقع شده است. این مرکز دارای حدود ۲۸۰ نفر طلبه است و بیش از ۷۰ درصد آنها علوم دینی را همراه با دروس کلاسیک می آموزند. دانش آموختگان در این مرکز می توانند بعد از چهار سال تحصیل، به دانشگاه های دیگر یا به حوزه علمیه قم وارد شوند. این مرکز همچنین مجهز به آموزشگاه های بیولوژی و فیزیک و خوابگاه هایی برای دانشجویان است که به نام شیخ مفید و امام خمینی نام گذاری شده است. این مجموعه، هم چنین مسجدی دارد که در روزهای جمعه در آن نماز جمعه به امامت آقای سید مرتضی برگزار می شود. جالب است که در این مرکز شیعه و سنی با صمیمیت در کنار یکدیگر به تحصیل مشغولند.

در منطقه فقیر نشین نایروبی منطقه ای به نام کبیرا وجود دارد که مسلمان نشین و تعدادی شیعه نیز در میان آنان وجود دارد. به طور کلی جمعیت شیعه امامی غیر خوجه در کنیا چندان گسترده نیست و حدس زده می شود بین دو تا سه هزار نفر باشد.

یکی از دشواری های موجود در این کشور، عدم ارتباط میان تشکل های شیعی به خصوص شیعیان خوجه و بومی و برخی از اختلافات دیگر میان طوایف مختلف شیعه است.

شماری از شیعیان بهره نیز در کنیا زندگی می کنند. جمعیت شمار قابل توجهی از شیعیان بهره - که حدس زده می شود در حدود بیست میلیون نفر در جهان باشند - در کشورهای مختلف

افریقایی از جمله کنیا پراکنده اند. در حال حاضر رهبر شیعیان بهره، سید محمد برهان الدین، پنجاه و دومین داعی مطلق این فرقه است. رئیس بهره ها نماینده ویژه ای در کنیا دارد؛ چنان که روابط نزدیکی هم با رئیس جمهور این کشور دارد. مهم ترین مراسم آنان جشن میلاد پیامبر(ص) و مراسم عاشورای حسینی است. آنان مراکزی در مومباسا و نایروبی دارند که یکی از مهم ترین آنها مدرسه ال سیفویتول برهانیا در نایروبی است. در این مدرسه علوم جدید و دینی بر اساس مذهب بهره ارائه می شود (سنت و فرهنگ در کنیا: ۲۸۰ - ۲۸۱).

شماری از شیعیان اسماعیلی آقاخان نیز در کنیا و برخی دیگر از کشورهای افریقایی زندگی می کنند. آقاخان دو بار طی سالهای ۱۸۹۷ و ۱۹۰۵ به کنیا سفر کرد. بعد از آن کمیته ای جهت امور آقاخان در کنیا تشکیل شد که بعدها به پاریس انتقال یافت؛ اما مرکز انجمن اعلای اسماعیلیه در شرق آفریقا در نایروبی وجود دارد. آنان موقعیت اقتصادی ویژه ای داشته و علاوه بر مراکز آموزشی و دانشگاه و کتابخانه ای معتبر، دارای چندین بیمارستان مجهز و فروشگاه های بزرگ هستند. آنان به دلیل باورهای تأویل گرایانه خود به فقه اسلامی چندان اهمیتی نداده و حج را واجب نمی دانند، اما مانع از رفتن اتباع خود به حج نمی شوند. شمار آنان در کنیا، در حال حاضر، حدود ۸۰۰ نفر است. (سنت و فرهنگ در کنیا: ۲۸۳ - ۲۸۴).